

KRONIKA 2009 ROKU

STYCZEŃ

WOŚP w Muzeum Papiernictwa

11 stycznia 2009 roku odbył się XVII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Do akcji po raz kolejny włączyło się Muzeum Papiernictwa, czerpiąc dla Orkiestry papierowe serduszka. Chętnych nie brakowało, czego dowodem była zebrana kwota – ponad 846 złotych. Dodajmy, że w tym dniu wstęp do dusznickiego Muzeum był bezpłatny.

LUTY

Muzeum Papiernictwa na wrocławskich targach turystycznych

Od 6 do 8 lutego we wrocławskiej Hali Stulecia trwały Międzynarodowe Targi Turystyczne. Na stanowisku 64 Duszniki-Zdrój i Muzeum Papiernictwa reprezentowali: Piotr Cisaowski, Marta Nowicka oraz Dorota Zielińska-Pytłowany. Zainteresowanie atrakcjami przygotowanymi przez dusznickich wystawców było wyjątkowo duże.

W pierwszym dniu uroczystości odbył się finał konkursu Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej „Najlepsze Dolnośląskie”. W kategorii „Najciekawsza Atrakcja Regionu – Obiekt / Atrakcja Turystyczna” zwyciężyło Muzeum Papiernictwa. Nagrodę odebrał dyrektor dusznickiej instytucji Maciej Szymczyk, który został także nagrodzony indywidualnym certyfikatem za zasługi dla rozwoju i promocji turystyki na Dolnym Śląsku.

*****

Olivier Janiak i Agnieszka Cegielska w Muzeum Papiernictwa

Dzień przed Walentynkami – 13 lutego – gośćmi Muzeum Papiernictwa byli Agnieszka Cegielska oraz Olivier Janiak wraz z ekipą telewizji TVN. Realizowany przez nich program „alleZIMA!” należy do cyklu imprez mających promować atrakcje najpopularniejszych kurortów zimowych. Duszniki-Zdrój z siedemnastowiecznym młynem papierniczym z pewnością do tych atrakcji należą. Tutaj Olivier i Agnieszka wyczerpali, po raz pierwszy w życiu, swoje kartki papieru. Na pamiątkę wizyty w Muzeum Papiernictwa odbili także dłonie, każdą z nich podpisując osobistą dedykacją.

Emisja programu „alleZIMA!” odbyła się 21 lutego 2009 roku.

*****

Dusznickie Muzeum w Parlamencie Europejskim w Brukseli

Od 9 do 11 lutego na zaproszenie eurodeputowanego Stanisława Jałowieckiego oraz władz Starostwa Kłodzkiego Muzeum Papiernictwa gościło w Brukseli. Wizyta złożona została w ramach promocji hrabstwa kłodzkiego w Parlamencie Europejskim. Muzeum było reprezentowane przez Joannę Sereżyńską – zastępcę dyrektora oraz Agatę Daniel – kierownik produkcji. Prezentacja instytucji oraz pokaz ręcznego czerpania papieru cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Nasze stanowisko odwiedzili m.in.: premier Jerzy Buzek, eurodeputowani: Zbigniew Zalewski, Jacek Protasiewicz, Urszula Gacek, Tadeusz Zwiefka, Józef Pinior, Lidia Geringer de Oedenberg, Ewa Tomaszewska, Mieczysław Janowski, Bogusław Sonik, Bogusław Liberadzki oraz wielu innych znamienitych gości z różnych krajów Unii Europejskiej.

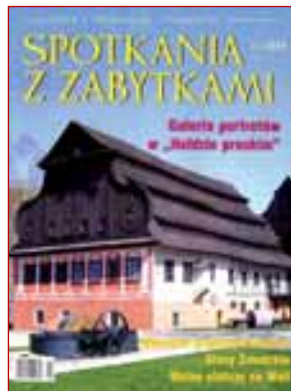

*****

Dusznicka papiernia zdobi okładkę prestiżowego pisma

Okladkę tegorocznego (2009) lutowego numeru ogólnopolskiego czasopisma „Spotkania z Zabytkami” ozdobił widok dusznickiego młyna papierniczego.

„Spotkania z Zabytkami” to jedno z najważniejszych w Polsce pism zajmujących się problematyką zabytków. Popularyzuje wiedzę o zabytkowych obiektach i szerzy wrażliwość społeczną w dziedzinie ochrony dziedzictwa kulturowego (jego wydawcą jest Towarzystwo Opieki nad Zabytkami). Miesięcznik adresowany jest do środowisk znawców sztuki, konserwatorów zabytków, muzealników, kolekcjonerów oraz do miłośników zabytków. Wykorzystanie widoku papierni na jego okładce świadczy o rosnącej randze obiektu, zaliczanego do grupy najcenniejszych zabytków regionu.

*****

Otwarcie wystawy czasowej

„Grafika Młodych 2009. Dyplomy wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych”

Komisarz: mgr Artur Goliński

27 lutego – 18 kwietnia

W 2009 roku już po raz czwarty dusznickie Muzeum prezentowało dyplomowe prace utalentowanych studentów wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych „Grafika Młodych 2009”.

Tym razem bohaterami wystawy byli: Katarzyna Wojdyła oraz Wojciech Kołacz, wyróżniający się studenci Pracowni Intaglio, prowadzonej przez prof. Przemysława Tyszkiewicza. *Intaglio* – z włoskiego – w grafice artystycznej oznacza grupę technik druku wklęsłego. „Grafika Młodych 2009” jest zbiorem około trzydziestu prac wykonanych w tychże technikach: akwafortcie, akwatincie, suchej igle oraz odprysku. Podobnie jak w latach ubiegłych, patronat honorowy nad wystawą objął Rektor Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu prof. Jacek Szewczyk.

MARZEC

Otwarcie wystawy czasowej

„Nie tylko papier. Krystyna Dyrda-Kortyka i dyplomy wrocławskiej Akademii Sztuki III Wieku”

Komisarze: mgr Marta Nowicka, mgr Dorota Zielińska-Pytlowany

13 marca – 9 maja

W ostatnich latach papier zyskuje coraz większe uznanie artystów jako tworzywo przydatne do wykonywania prac artystycznych. Jedną z osób, które uznały artystyczną wartość papieru, jest Krystyna Dyrda-Kortyka, wykładowca Akademii Sztuki Trzeciego Wieku we Wrocławiu. Fascynację papierem jako twórczą materią zaszczepiła swym studentkom, które od lat uczestniczą w organizowanych przez Muzeum Papiernictwa warsztatach. Efektem zajęć są liczne prace, godne prezentowania w muzeach i galeriach. Osiemdziesiąt jeden takich dzieł, autorstwa Krystyny Dyrdy-Kortyki oraz jej studentek, zaprezentowano w Muzeum. Do udziału w wystawie Krystyna Dyrda-Kortyka zaprosiła absolwentki ASTW: Wiesławę Dubiel, Irenę Iwaszczyszyn, Bożenę Jagodzińską, Jolantę „Kruszynę” Radzicką, Irenę Łuczyńską, Alinę Matuszak, Annę Rażnikiewicz, Alinę Sandecką oraz Zofię Werblicką. Wszystkie prezentowane przez nie prace powstały podczas warsztatów w dusznickim Muzeum, pod kierunkiem Krystyny Dyrdy-Kortyki.

Wystawą zainteresował się Wydział Zdrowia Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego, uznając ją za przedsięwzięcie promujące dobre praktyki w zakresie aktywizacji artystycznej osób w dojrzałym wieku. Artystki prezentujące prace na wystawie otrzymały dyplomy gratulacyjne od Marka Łapińskiego – Marszałka Województwa Dolnośląskiego, a cały wernisaż został sfilmowany dla potrzeb Wydziału Zdrowia. Po otwarciu wystawy – w muzealnej czerpalni odbył się pokaz tworzenia papierowych kompozycji, w wykonaniu Krystyny Dyrdy-Kortyki.

Sponsorem wystawy była firma ICT Poland z Kostrzyna nad Odrą.

*****

Muzeum Papiernictwa na targach GLOB 2009

W dniach 27–29 marca 2009 roku Agata Daniel i Dorota Zielińska-Pytlowany uczestniczyły w odbywających się po raz piętnasty Międzynarodowych Targach Turystyki, Sprzętu Turystycznego, Żeglarskiego i Sportowego GLOB 2009 w Katowicach.

Panie z Muzeum Papiernictwa prezentowały średniowieczną sztukę czerpania papieru, która okazała się jedną z większych atrakcji imprezy. Dużym zainteresowaniem cieszyły się wykonane w dusznickim młynie pamiątki z papieru czerpanego.

Podczas targów oprócz Muzeum Papiernictwa swoje oferty prezentowało ponad stu sześćdziesięciu wystawców polskich, przedstawicieli innych krajów europejskich (Czech, Francji, Niemiec, Słowacji, Ukrainy, Węgier i Włoch) oraz z dalekiego Kamerunu, Senegalu i Syrii.

KWIECIEŃ

Muzeum Papiernictwa w Jeleniej Górze

6 kwietnia – 3 czerwca

Wiosną 2009 roku w Książnicy Karkonoskiej w Jeleniej Górze można było oglądać wystawę z Muzeum Papiernictwa „Dzieje papieru i papiernictwa”, autorstwa Teresy Windyki

i Macieja Szymczyka, uzupełnioną przez Jana Bałchana. Jelenia Góra może poszczycić się wspaniałymi tradycjami wyrobu papieru, stąd zainteresowanie ekspozycją było duże. Na wystawie można było zobaczyć historyczne fotografie podjeleniogórskich papierni, m.in. w Dąbrowicy, Piechowicach, oraz fabryki maszyn papierniczych z Cieplic.

Otwarcie wystawy uświetnili m.in. przedstawiciele władz miasta, kierownicy jeleniogórskich instytucji kultury oraz prezesi działających do dziś firm branży papierniczej z okolic Jeleniej Góry: Jerzy Czarniecki z fabryki papieru w Dąbrowicy, Janusz Bryliński z papierni w Piechowicach oraz Zbigniew Manugiewicz z firmy PMPoland, specjalizującej się w budowie maszyn i urządzeń dla zakładów papierniczych. Dyrektor Książnicy Karkonoskiej Marcin Zawila, witając gości wernisażu, wyraził zadowolenie z możliwości prezentacji tematyki dziejów papiernictwa w instytucji zajmującej się gromadzeniem dzieł wydrukowanych na papierze. Imprezę uatrakcyjnił pokaz czerpania papieru według pielęgnowanej do dziś w dusznickim Muzeum średniowiecznej techniki.

Sponsorem wystawy w Jeleniej Górze była firma PMPoland S.A.

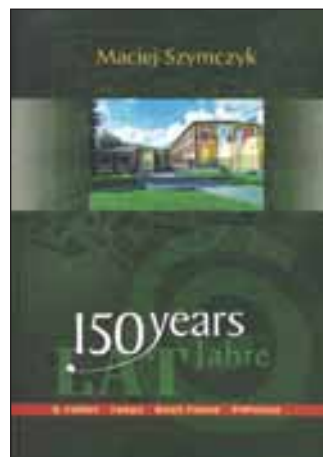
*****

Promocja książki o historii PMPoland

6 kwietnia 2009 roku w Książnicy Karkonoskiej w Jeleniej Górze odbyła się promocja albumu pt. *150 lat H. Füllner, Fampa, Beloit Poland, PMPoland*, wydanego przez Muzeum Papiernictwa na zamówienie firmy PMPoland S.A. Zbigniew Manugiewicz – prezes firmy PMPoland wraz z Maciejem Szymczykiem – autorem opracowania oraz Mają Mejsner – dyrektorką Biznesu Tissue PMPoland S.A. po prezentacji albumu przekazał egzemplarze na ręce Marcina Zawily – dyrektora Książnicy Karkonoskiej – ku pożytkowi czytelników tej największej w regionie jeleniogórskim biblioteki.

Książka jest wznowieniem opracowania wydanego po raz pierwszy w 2004 roku z okazji jubileuszu 150 lat działalności fabryki maszyn papierniczych w Jeleniej Górze. Poprzednie wydanie (nagrodzone w konkursie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Sybilla 2004) rozeszło się w ekspresowym tempie, sławiąc dokonania konstruktorów maszyn papierniczych z Jeleniej Góry. Tekst zawarty w drugim wydaniu został uzupełniony o najważniejsze wydarzenia z ostatnich pięciu lat w dziejach firmy PMPoland. Cały materiał, podobnie jak w pierwszym wydaniu, prowadzony jest równoległe w językach: polskim, angielskim i niemieckim. Wersję angielską opracowała Maja Mejsner, a tekst niemiecki przetłumaczyła Joanna Antczak. Ze strony PMPoland w przygotowanie albumu do druku zaangażowane byli także: Wioleta Klupś i Kamila Słomka oraz dyrektor Biznesu Paper Zbigniew Olejnik, Rafał Myśków i Norbert Wiczorek.

Opracowanie w nakładzie 1000 egzemplarzy wydrukowano na papierze żeberkowym z Dąbrowicy w drukarni Bogdana Kokot vel Kokocińskiego w Nowej Rudzie. Album jest stawiany za wzór firmom, które mając bogate tradycje i ważną pozycję na rynku, chciałyby udokumentować i utrwalić własną historię oraz zaprezentować obecny wizerunek.

*****

Otwarcie wystawy czasowej „Wycinanka nie tylko żydowska Marty Gołąb”

Komisarz: mgr Jan Bałchan
25 kwietnia – 26 lipca

Wiosną 2009 roku do Muzeum Papiernictwa zawitała ekspozycja prezentująca papierowe wycinanki autorstwa krakowskiej artystki Marty Gołąb.

Historia żydowskiej wycinanki sięga połowy XIV wieku. Legenda mówi, że gdy rabin Szem-Tow ben Izaak ben Arduziel przepisywał *Torę*, zimą zamarzł mu atrament i nie mógł pisać. Postanowił więc wyciąć litery w papierze. Wszystko zaczęło się zatem od pisma, które zawsze było istotnym elementem wycinanki. Tworzenie żydowskich wycinanek było zarezerwowane dla mężczyzn, jednak obecnie większość twórców żydowskich wycinanek w Polsce to panie.

Marta Gołąb ukończyła studia w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki. Z wycinanką żydowską po raz pierwszy zetknęła się w 1994 roku podczas Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie. Swoje prace wykonuje nożem w papierze i pergaminie, tworząc barwne i monochromatyczne dzieła. Na potrzeby komponowania klasycznych wycinanek żydowskich opanowała pismo hebrajskie. Jest jedną z niewielu osób w Polsce, które w tak profesjonalny sposób zajmują się sztuką wycinanek żydowskich. W Muzeum Papiernictwa zaprezentowano około sześćdziesięciu wycinanek o tematyce żydowskiej oraz nawiązujących do współczesności. Oprócz mizrachów (wycinanek odznaczających się bogactwem symboli, zazwyczaj z wizerunkiem menory na osi symetrii i cytatami z Psalmów lub innych tekstów religijnych) pokazano także rojezele (rozety), jak również ilustracje do Księgi Rut i Pieśni nad pieśniami.

Kolejna inwestycja w Muzeum Papiernictwa

18 kwietnia 2009 roku Muzeum Papiernictwa podpisało umowę z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotyczącą dofinansowania zadania w ramach Programu Rozwój Infrastruktury Kultury „Zakup sprzętu ekspozycyjnego oraz wyposażenia pomocniczego dla Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju”. Na realizację przedsięwzięcia Ministerstwo przekazało 100 000 złotych. Ponadto Muzeum pozyskało na to zadanie kwotę 54 284 złotych z budżetu Samorządu Województwa Dolnośląskiego.

Na podstawie wyboru dokonanego zgodnie z procedurami ustawy Prawo Zamówień Publicznych w trybie przetargu nieograniczonego udzielono zamówienia na realizację powyższego zadania firmie PPH MEGA Sp. z o.o. Ze strony Muzeum realizację projektu nadzorowała wicedyrektor Joanna Seredyńska.

Przedsięwzięcie było kontynuacją inwestycji realizowanych w latach 2007–2008, których celem była adaptacja dawnej suszarni papieru na salę wystawienniczo-konferencyjno-edukacyjną. W ramach etapu realizowanego w 2009 roku zakupiono sprzęt i wyposażenie ekspozycyjne.

*****

„Drukarskie techniki zdobienia papierów i tkanin” w Nowym Sączu

24 kwietnia o godzinie 12.00 w Galerii Dawna Synagoga w Nowym Sączu odbył się wernisaż wystawy „Drukarskie techniki zdobienia papierów i tkanin”. Jest to autorska ekspozycja mgr Teresy Windyki, prowadzącej w dusznickim Muzeum Dział Historii Papiernictwa. Wystawa prezentująca metody dekorowania papieru i tkanin przy wykorzystaniu rękodzielniczych technik drukarskich po raz pierwszy była prezentowana w Muzeum Papiernictwa w 2008 roku.

Z ramienia Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu komisarzem wystawy była mgr Maria Marcinowska. Ekspozycja czynna była do czerwca.

*****

Spotkanie z pieniądzem Dusznik-Zdroju

Prezentacja monety 3 Zdroje
i otwarcie wystawy „Dusznicki pieniądz zastępczy 1918–1921”
autorstwa Macieja Szymczyka
30 kwietnia – 30 maja

Z inicjatywy Burmistrza Miasta Duszniki-Zdrój Grzegorza Średzińskiego w 2009 roku w Mennicy Polskiej S.A. została wybita moneta o nominale „3 zdroje” o wartości 3 złotych. Na rewersie monety umieszczono widok dusznickiego młyna papierniczego – jednego z najbardziej charakterystycznych obiektów w okolicy. Moneta w nakładzie dwudziestu tysięcy sztuk weszła do obiegu na terenie Dusznik-Zdroju w dniu 1 maja, a honorowano ją – m.in. w Muzeum Papiernictwa – do 31 sierpnia 2009 roku.

W przeddzień wprowadzenia do obiegu monety w Muzeum odbyła się jej uroczysta prezentacja. Imprezę połączono z otwarciem wystawy „Dusznicki pieniądz zastępczy 1918–1921”, gdyż Duszniki-Zdrój posiadały własne pieniądze już w przeszłości. Ta niewielka ekspozycja omawiała dzieje dusznickiego pieniądza zastępczego. Prezentowała dusznickie bony ze zbiorów Muzeum Papiernictwa (wśród których znalazł się wydany w 1921 roku banknot z widokiem zabytkowego młyna papierniczego) oraz nowo wydaną monetę „3 zdroje” z wizerunkiem Muzeum Papiernictwa.

MAJ

Otwarcie wystawy czasowej „Carl Gotthard Langhans architekt z Kamiennej Góry”

Opracowanie ze strony Muzeum Papiernictwa: mgr Jan Bałchan, mgr Teresa Windyka
15 maja – 23 czerwca

Wystawę przygotowali pracownicy Muzeum Tkactwa Dolnośląskiego w Kamiennej Górze pod kierunkiem Gabrieli Zawily. Autorem tekstów jest dr Jerzy Krzysztof Kos z Uniwersytetu Wrocławskiego. Realizacja ekspozycji została dofinansowana z programu Unii Europejskiej INTERREG IIIA.

Wybitny architekt Carl Gotthard Langhans urodził się w 1732 roku w Kamiennej Górze. Zaprojektował m.in. Pałac Pachalych we Wrocławiu (obecnie Biblioteka Uniwersytecka), teatr w Poczdamie, teatr dworski w Charlottenburgu. Jednak najsłynniejszym jego dziełem jest Brama Brandenburska w Berlinie.

Podczas wernisażu, który odbył się 15 maja o godz. 16.00, badacz twórczości Langhansa dr Jerzy Krzysztof Kos wygłosił prelekcję na temat życia i twórczości tego śląskiego architekta. Zaprezentowana w dusznickim Muzeum wystawa składała się z dwudziestu sześciu plansz informujących o działalności architekta, a także makiety stołu z aranżacją pracowni architektonicznej i makiety Bramy Brandenburskiej.

Patronat medialny nad ekspozycją w Muzeum Papiernictwa objęły: miesięcznik „Sudety” i tygodnik „Euroregio Glacensis”. Sponsorem była firma Wepa Professional Piechowice.

*****

Konkurs Sybilla 2008 – Muzeum Papiernictwa odniosło podwójny sukces

18 maja br. na Zamku Królewskim w Warszawie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdan Zdrojewski wręczył nagrody laureatom konkursu „Wydawnictwo Muzealne Roku SYBILLA 2008”.

Konkurs ten jest najbardziej prestiżowym wydarzeniem w polskim muzealnictwie, a jego celem jest uhonorowanie najcenniejszych przedsięwzięć realizowanych przez muzea. Dusznickie Muzeum w obecnej edycji odniosło dwa sukcesy. Za wystawę „Drukarskie techniki zdobienia papierów i tkanin” odebraliśmy drugą nagrodę w kategorii wystaw technicznych, a za ukończoną w 2008 roku przebudowę papierni wyróżnienie w kategorii przedsięwzięć organizacyjnych.

Nagrodzona wystawa to efekt wielomiesięcznej pracy Teresy Windyki, kierującej w Muzeum Działem Historii Papiernictwa. Autorką aranżacji plastycznej wystawy była Agnieszka Sowa-Szenk z Wrocławia. Realizacja przedsięwzięcia zyskała dofinansowanie MKiDN oraz Starostwa Kłodzkiego. Wystawa zdobiła galerię Muzeum Papiernictwa od września 2008 roku do lutego 2009 roku, a następnie została wypożyczona kilku innym muzeom.

Przebudowę papierni realizowaliśmy w latach 2007–2008. Celem inwestycji była adaptacja dawnej suszarni papieru na dużą salę wystawienniczo-konferencyjną oraz przystosowanie całego Muzeum do zwiedzania przez osoby niepełnosprawne. Zadanie było finansowane przez MKiDN oraz Samorząd Województwa Dolnośląskiego. Projekt przebudowy wykonało Biuro Projektów HTM Henryka Markiewicza z Kłodzka, a prace budowlane wykonała firma Roboty Ogólnobudowlane Krzysztofa Onyszczuka z Dusznik-Zdroju. Autorką aranżacji plastycznej nowej sali była Agnieszka Sowa-Szenk. Ze strony Muzeum inwestycję nadzorowała wicedyrektor Joanna Seredyńska.

*****

Muzeum Papiernictwa gościło na niemieckim Święcie Papieru

Na zaproszenie IAPMA (Międzynarodowego Stowarzyszenia Artystów Papierników) w dniach 16–17 maja 2009 roku przedstawicielki Muzeum Papiernictwa – Beata Dębowska i Anna Stefaniszyn – uczestniczyły w obchodach dwudziestopięciolecia Muzeum Miejskiego oraz Muzeum Rzemiosła w Deggendorfie w Niemczech. Jubileusz ten uczczono poprzez zorganizowanie Święta Papieru.

Na imprezie zaprezentowano wystawę sztuki papieru zatytułowaną „Papierkunst Global Papierart”, na której prace wystawiało osiemdziesięciu artystów z trzynastu krajów. Prezentacji towarzyszyły warsztaty z rękodzieła papierniczego, technik introligatorskich, zdobniczych oraz wielu innych związanych z papierem i drukiem.

Dużą atrakcją był kiermasz papierniczy, na którym trzydziestu artystów i rzemieślników z Niemiec, Austrii, Holandii i Szwajcarii prezentowało swoje wyroby, m.in. barwione papiery, artystyczne książki, biżuterię, wyroby z papierów ręcznie czerpanych i lampy.

Do Deggendorfu przybyła również działająca miniatura maszyny papierniczej, można więc było obserwować maszynową produkcję papieru.

Wizyta dusznickich muzealników pozwoliła nawiązać kontakty z wieloma artystami i rzemieślnikami zajmującymi się papierem, jak też z samym Muzeum w Deggendorfie, którego przedstawiciele zapowiedzieli swój przyjazd na Święto Papieru do Dusznik-Zdroju.

*****

Prezentacja dusznickiego Muzeum Papiernictwa w Ostrołęce

W 2009 roku przypadła 50. rocznica uruchomienia zakładów celulozowo-papierniczych w Ostrołęce. W związku z tym Muzeum Papiernictwa zostało zaproszone przez obecnego właściciela fabryki – fiński koncern Stora Enso – do uczestnictwa w obchodach jubileuszu. We wtorek 19 maja, w ramach konferencji naukowej (która odbyła się w Muzeum Kultury Kurpiowskiej), dyrektor Muzeum Papiernictwa Maciej Szymczyk wygłosił referat poświęcony znaczeniu ostrołęckiej celulozy dla polskiego papiernictwa.

Natomiast w sobotę 23 maja, podczas festynu „Dni miasta i ostrołęckiej celulozy”, Agata Daniel, Jan Bałchan i Marek Tryniecki z dusznickiego Muzeum przeprowadzili warsztaty czerpania papieru. Mimo kapryśnej pogody w imprezie uczestniczyły tysiące osób. Tradycyjnie każdy zainteresowany mógł na muzealnym stanowisku samodzielnie zaczerpnąć arkusz papieru oraz zapoznać się z historią tego materiału.

CZERWIEC

Papierowy Dzień Dziecka

Tegoroczny Dzień Dziecka Muzeum Papiernictwa uczciło w szczególny sposób. Dla wszystkich dzieci urządzaliśmy pokazy czerpania kartek papieru z masy artystycznej, do której dodaliśmy barwne komponenty roślinne oraz papierowe kwiatki. Na tę okoliczność pomieszczenia dusznickiego Muzeum zostały udekorowane balonami. Dzień Dziecka w Muzeum Papiernictwa był nie lada atrakcją, nie tylko dla najmłodszych, ale i dla całych rodzin.

1 czerwca dla wszystkich dzieci z rodzinami wstęp do dusznickiego Muzeum był bezpłatny.

*****

Muzeum Papiernictwa nominowane do certyfikatu Polskiej Organizacji Turystycznej

29 i 30 maja we wrocławskiej Galerii Dominikańskiej pod hasłem „Cztery Pory Roku na Dolnym Śląsku Wiosna-Lato” odbyła się prezentacja atrakcji turystycznych naszego regio-

nu. Wśród uzdrowiskowych miejscowości nie zabrakło Dusznik-Zdroju i Muzeum Papiernictwa. Wspólne stoisko miasta i Muzeum cieszyło się dużym zainteresowaniem wrocławian. Ważnym punktem programu imprezy było ogłoszenie przez Dolnośląską Organizację Turystyczną nominacji do wyróżnienia Certyfikatem Polskiej Organizacji Turystycznej „Najlepszy Produkt Turystyczny 2009”. W obecnej edycji taką nominację otrzymało m.in. Muzeum Papiernictwa.

*****

Wystawa „Dzieje papieru i papiernictwa” zawitała do Lwówka Śląskiego

We wtorek 9 czerwca we lwóweckim ratuszu odbył się wernisaż wystawy „Dzieje papieru i papiernictwa”. Z pomysłem prezentacji dusznickiej wystawy w Lwówku Śląskim wyszła Biblioteka Pedagogiczna Powiatowego Centrum Edukacji. Pomocy w realizacji tego zadania udzieliły także: Ośrodek Kultury we Lwówku oraz Biblioteka Publiczna. Pracownicy Muzeum Papiernictwa zaprezentowali przybyłym na wernisaż gościom ekspozycję i za jej pomocą wprowadzili wszystkich w liczącą już prawie dwa tysiące lat historię papieru. Po zwiedzeniu wystawy można było wziąć udział w warsztatach czerpania papieru, które cieszyły się dużym zainteresowaniem. Wystawa czynna była do 7 lipca 2009 roku.

*****

Telewizja Polonia wyemitowała film o Muzeum Papiernictwa

Każdego miesiąca w różnych programach telewizyjnych pojawiają się informacje o Muzeum Papiernictwa lub relacje z realizowanych tu przedsięwzięć. Tym razem 9 czerwca (o godz. 9.30 i 17.55) i 18 czerwca (o godz. 11.00) telewizja Polonia trzykrotnie pokazała film dokumentalny o dusznickim Muzeum.

Film wyprodukowała w 2008 roku firma Słodkowski Holding Sp. z o.o. na zlecenie Muzeum Papiernictwa według scenariusza Macieja Szymczyka. Reżyserem był Andrzej Słodkowski, a narratorem Tomasz Orlicz. Przedsięwzięcie zostało dofinansowane przez firmę Arctic Paper Kostrzyn S.A. Na początku 2009 roku wydaliśmy płytę DVD z filmem w czterech wersjach językowych (polskiej, angielskiej, niemieckiej i czeskiej).

Emisja w telewizji o światowym zasięgu okazała się doskonałą promocją nie tylko dla Muzeum, ale również dla Dusznik-Zdroju i ziemi kłodzkiej; wszak turyści przyjeżdżający obejrzeć papiernię korzystają z wielu okolicznych atrakcji.

*****

Warsztaty na zamku w Chudowie

Fundacja Zamek Chudów w niedzielę 14 czerwca zorganizowała festyn „Wikingowie i Słowianie”, który odbył się w ruinach chudowskiego zamku, położonego niedaleko Gliwic. Specjalnie dla przybyłych gości przygotowano pokazy walk rycerskich, występy grajków oraz prezentacje różnego rodzaju rękodziełników. Do udziału w tym festynie zostało zaproszone także Muzeum Papiernictwa wraz z warsztatami czerpania papieru, które stały się jedną z największych atrakcji imprezy. Odwiedzając stanowisko dusznickiego Muzeum, można było zapoznać się z historią papiernictwa oraz własnoręcznie wykonać arkusz papieru metodą wywodzącą się jeszcze ze średniowiecza.

*****

Papierowy zawrót głowy, czyli warsztaty papiernicze w Bolkowiu, Chudowie oraz Piechowicach

Ostatni czerwcowy weekend pracownicy dusznickiego Muzeum spędzili na wyjazdowych warsztatach czerpania papieru w ramach trzech imprez plenerowych, które miały miejsce na Dolnym i Górnym Śląsku. Pierwsza z nich odbyła się w Piechowicach, gdzie w sobotę 27 czerwca dyrektor Muzeum Maciej Szymczyk czerpał papier podczas „Kryształowego Weekendu”. Również niedaleko Jeleniej Góry, na zamku

w Bolkowie, Jan Bałchan poprowadził podobne warsztaty, tym razem w ramach Dni Kultury Rycerskiej, które odbywały się w dniach 27–28 czerwca (patronat medialny nad tą imprezą objęło „Lato z Radiem”). Natomiast w niedzielę 28 czerwca Dorota Zielińska-Pytlowany i Edward Płachytko upowszechniali rękodzieło papiernicze wśród uczestników festynu „Skryba, pióro i kałamarz”, który zorganizowany został na zamku w Chudowie koło Gliwic.

LIPIEC

Klasztor *Księgi henrykowskiej* gościł Muzeum Papiernictwa

4 i 5 lipca w Henrykowie odbyła się impreza „Klasztor Księgi Henrykowskiej”, której celem jest popularyzowanie klasztoru cysterskiego oraz upowszechnianie wiedzy o księdze, w której zapisano pierwsze słowa w języku polskim. Głównym punktem programu artystycznego było czytanie *Księgi henrykowskiej* przez aktorki: Emilię Krakowską i Barbarę Wrzezińską oraz Marszałka Dolnego Śląska Marka Łapińskiego i rektora henrykowskiego seminarium duchownego – ks. Jana Adamarczuka.

Na zaproszenie organizatorów Muzeum Papiernictwa prezentowało dawną sztukę czerpania papieru. Wprawdzie oryginał *Księgi henrykowskiej* powstał na pergaminie, jednak na dusznickim papierze napisano i wydrukowano wiele innych ksiąg, a stosowana obecnie w Dusznikach technika czerpania wywodzi się z XIII stulecia, ma zatem równie długie tradycje jak klasztor w Henrykowie.

5 lipca dusznickim muzealnikom wręczono przyznane przez kard. Henryka Gulbinowicza Pierścienie Tysiąclecia (dotąd pierścieniami Ksiądz Kardynał wyróżnił wiele osób szczególnie zasłużonych m.in. dla kultury, nauki, medycyny). Te szczytne wyróżnienia w imieniu przebywającego w Rzymie Kardynała przekazał

w obecności Marszałka Marka Łapińskiego bp Edward Janiak. Srebrne pierścienie za osiągnięcia w dziedzinie kultury otrzymali: dyrektor Muzeum Papiernictwa Maciej Szymczyk, szefowa Działu Historycznego Teresa Windyka i kierownik Działu Papiernictwa Współczesnego Jan Bałchan.

*****

Dziewiąte Święto Papieru

25 i 26 lipca w Muzeum Papiernictwa i na dziedzińcu muzealnym odbyła się dziewiąta edycja Święta Papieru. Tym razem imprezę zorganizowano w ramach Dni Dolnego Śląska i 550-lecia hrabstwa kłodzkiego. Honorowy patronat nad nią objęli Marszałek Województwa Dolnośląskiego oraz Dolnośląska Organizacja Turystyczna. Święto było doskonałą okazją do obejrzenia dusznickiego młyna papierniczego – jednego z najcenniejszych zabytków na Dolnym Śląsku. Ponadto każdy, kto przybył do Muzeum, mógł czerpać papier według średniowiecznej techniki, układać papierowe kompozycje, barwić arkusze metodami marmoryzowania, shibori i batikowania, drukować na maszynie typograficznej oraz badać właściwości papieru na liczących blisko sto lat urządzeniach. W czerpalni młyna papierniczego odbywały się prezentacje współczesnych technik graficznych.

Podczas Święta można było obejrzeć i kupić prace artystów tworzących z papieru (m.in. obrazy, biżuterię, figurki) oraz pamiątki z papieru, lnu, drewna, słomy, gliny, szkła i kamyków. W tym roku na dziedzińcu muzealnym było blisko czterdziestu wystawców.

Podczas Święta Papieru odbył się wernisaż wystawy Sztuki Książki „CZAS”. Organizator ekspozycji – znana artystka Alicja Słowikowska – osobiście oprowadzała po wystawie i wyjaśniała symbolikę poszczególnych prac. Również w sobotę odbył się finał wystawy „Nie tylko żydowska wycinanka Marty Gołąb”. Przybyły specjalnie na Święto Papieru z Izraela Dawid Hadar prowadził warsztaty prostych metod sitodruku; każdy zwiedzający mógł pod kierunkiem mistrza odbić własnoręcznie wycięte wzory.

Jedną z większych atrakcji imprezy były konkursy o puchar Prezesa firmy StoraEnso Poland. Wszystkie konkurencje wzbudziły duże zainteresowanie, jednak największe

emocje towarzyszyły podnoszeniu papierowej sztangi, wykonanej przez firmę Packprofil z Kolonowskiego. Najsilniejsi podnosili ważący 16 kg ciężar nawet ponad pięćdziesiąt razy!

W sobotnie popołudnie można było wysłuchać koncertu czeskiego zespołu Relax Band.

Święto Papieru cieszy się stale rosnącym zainteresowaniem i uznaniem. W 2009 roku zdołaliśmy pozyskać dofinansowanie na realizację imprezy ze Starostwa Powiatowego w Kłodzku i od Gminy Duszniki-Zdrój. Nasze wysiłki wsparli sponsorzy: StoraEnso Poland i Packprofil. Występ zespołu Relax Band sponsorowało Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalno-Oświatowych. Impreza była relacjonowana przez różne stacje telewizyjne i radiowe, pojawiły się dziesiątki zapowiedzi w prasie ogólnopolskiej, regionalnej i lokalnej. Starania dusznickich muzealników docenili zwiedzający – w ciągu dwóch dni przybyło do nas ponad 7300 osób – to nowy rekord.

*****

Wernisaż wystawy „CZAS” (w ramach Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Książki)

Autor projektu: Alicja Słowikowska

Kurator: mgr Beata Dębowska

25 lipca – 26 września

„Sztuka Książki” to oryginalny cykliczny projekt artystyczny, realizowany w Polsce od 1994 roku. Jego celem jest promocja wszelkiej działalności w zakresie książki

niekonwencjonalnej, w której słowo, forma i obraz stanowią integralną całość: od instalacji i obiektów książkowych, przez unikaty, książki autorskie, wydawnictwa eksperymentalne i niskonakładowe.

Premierowa wystawa ósmej edycji Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Książki CZAS odbyła się w Łodzi w grudniu 2006 roku i była prezentowana już w siedemnastu ośrodkach w kraju i za granicą.

Uczestniczy w niej trzydziestu trzech artystów z dwunastu krajów: Polski, USA, Danii, Francji, Holandii, Wenezueli, Irlandii, Szwecji, Litwy, Słowacji, Indii i Kanady. Na wystawie w Muzeum Papiernictwa pokazano wybrane prace ósmej edycji Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Książki CZAS.

*****

Muzeum przystępuje do remontu dachu

W lipcu 2009 roku rozpoczął się remont dachu na zabytkowym młynie papierniczym w Dusznikach-Zdroju. Na realizację prac, których wartość przekraczała 800 000 złotych (ok. 200 000 EUR), Muzeum pozyskało środki z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Samorządu Województwa Dolnośląskiego. Wykonawcą remontu była firma Castellum z Wrocławia, a koordynatorem ze strony Muzeum Papiernictwa – wicedyrektor Joanna Seredyńska.

Poprzednio kompleksowy remont dachu nad budynkami zabytkowej papierni przeprowadzono na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku według stosowanej wówczas technologii. Stary gont pokryto warstwą papy, na którą położono nowy gont cięty, prawdopodobnie z drewna sosnowego. Po pół wieku opierania się trudnym warunkom atmosferycznym dach był w bardzo złym stanie. Zakończenie prac zaplanowano na jesień.

SIERPIEŃ

Otwarcie wystawy „Posta, poczta, poczta – 450 lat Poczty Polskiej”

Scenariusz: mgr Barbara Wysocka i mgr Lucyna Lipińska z Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu

Opracowanie ze strony Muzeum Papiernictwa: mgr Teresa Windyka

3 sierpnia – 3 października

Ekspozycja przybyła do Dusznik-Zdroju z Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu, gdzie powstała w związku z jubileuszem 450-lecia Poczty Polskiej.

Wystawa składała się z dwóch części: historycznej i artystycznej. Pierwsza zawierała archiwalne dokumenty, mapy pocztowe oraz fotografie. Druga – dorobek emisyjny Poczty Polskiej, w tym znaczki z okresu Polski Ludowej z serii „Wodzowie”, zaprojektowane przez Jana Ogórkiewicza.

Na wystawie zaprezentowano setki znaczków, a wśród nich pierwszy polski znaczek pocztowy z 1860 roku „Polska 1”, który zastąpił stosowane na terytorium Królestwa Polskiego znaczki rosyjskie.

Ciekawostką wernisażu była pierwsza publiczna prezentacja akceptu znaczka (arkusz z odręczną adnotacją urzędnika, dopuszczający go do druku i wydany w jednym egzemplarzu), pt. „PostEurop 2008”. Otrzymał on tytuł najpiękniejszego znaczka wprowadzonego do obiegu w roku 2008. Prezentacja akceptu była możliwa dzięki uprzejmości Agnieszki Kłody-Dębskiej – dyrektor Biura Promocji i Marketingu Korporacyjnego Poczty Polskiej. Znaczek łączy symbole poczty – kopertę, Krakowa – pawie pióro z czapki krakusa oraz europejską różnorodność, przedstawioną w postaci barw narodowych różnych krajów.

Patronat honorowy nad ekspozycją objął Krzysztof Żarnotał – prezes Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych. Patronem medialnym było „Życie Wytwórni” – tygodnik PWPW S.A. „Wernisaż swą obecnością uświetnili: Jerzy Limanowski – Kierownik Działu Znaczkowego i Marek Rosiak z Działu Promocji i PR PWPW S.A.

*****

„Papierowy Świat” w Trzciance

Pod takim tytułem w Muzeum Ziemi Nadnoteckiej w Trzciance zaprezentowana została dusznicka wystawa wędrująca „Dzieje papieru i papiernictwa”. Wernisaż odbył się 28 sierpnia. Otwarcie ekspozycji uświetnił Grzegorz Rychlik koncertem wybranych utworów Fryderyka Chopina, natomiast Jan Bałchan z Muzeum Papiernictwa wprowadził zaproszonych gości w dzieje papiernictwa i historię dusznickiego młyna papierniczego. Tradycyjnie w trakcie wernisażu odbyły się także warsztaty czerpania papieru.

WRZESIEŃ

Muzeum Papiernictwa należy do Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej

2 września 2009 roku Zarząd Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej (DOT) podjął uchwałę o przyjęciu Muzeum Papiernictwa w poczet członków wspierających.

DOT utworzyły przed dziewięć laty władze samorządowe Dolnego Śląska. W 2009 roku organizacja skupiała ponad stu członków (Urząd Marszałkowski, starostwa powiatowe, miasta na prawach powiatu, gminy, podmioty gospodarcze) i była największą w kraju regionalną organizacją turystyczną. Ziemia kłodzka szczególnie angażuje się w prace stowarzyszenia. Z naszego terenu należały do DOT: Powiat Kłodzki, Bystrzyca Kłodzka, Duszniki-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Lądek-Zdrój, Polanica-Zdrój, Radków, Szczytna, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, Stowarzyszenie Gmin Ziemi Kłodzkiej, MWR Szarotka z Zieleńca, Pensjonat Akacja z Kudowy-Zdroju oraz Muzeum Papiernictwa. Prezesem zarządu był wówczas Jerzy Terlecki – burmistrz Polanicy-Zdroju, a w zarządzie zasiadał Piotr Maziarz – wiceburmistrz Kudowy-Zdroju.

Do głównych celów stowarzyszenia należy prowadzenie wszechstronnych działań na rzecz rozwoju turystyki na Dolnym Śląsku (m.in. kreowanie pozytywnego wizerunku regionu, promocja, współdziałanie z administracją rządową i samorządową, prowadzenie analiz dotyczących ruchu turystycznego, szkolenia).

*****

Obchody 70. rocznicy wybuchu drugiej wojny światowej w Muzeum Papiernictwa

W dniu 8 września 2009 roku, w ramach obchodów 70. rocznicy wybuchu drugiej wojny światowej, odbyło się w Muzeum Papiernictwa spotkanie poświęcone pamięci majora Czecha Nowackiego (1915–2003), żołnierza września 1939 roku, a następnie pilota bombowca brytyjskich sił powietrznych RAF. Do 1989 roku Czech Nowacki mieszkał w Wielkiej Brytanii, a po powrocie do kraju zamieszkał w Dusznikach-Zdroju.

Czech Nowacki za męstwo i mistrzostwo w pilotażu podczas drugiej wojny światowej odznaczony został Krzyżem Virtuti Militari, Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, trzykrotnie Krzyżem Walecznych, Krzyżem AK i francuskim Krzyżem Ruchu Oporu.

Muzeum Papiernictwa postanowiło uczcić pamięć majora pilota Czecha Nowackiego, przybliżając jego sylwetkę miejscowej społeczności. Prelekcję o bohaterze wygłosił w Muzeum jego przyjaciel Leszek Skrzypczak.

Na spotkanie przybyło wielu mieszkańców Dusznik-Zdroju, w tym nauczyciele historii wraz z uczniami. Szczególnie istotna była obecność młodych ludzi, dla których walka o Honor i Ojczyznę znane są tylko z literatury. W spotkaniu wzięło udział wielu przyjaciół i znajomych Czecha Nowackiego oraz przedstawicielka jego rodziny – p. Maria Jakubik, która ufundowała poczęstunek dla przybyłych gości.

Spotkanie pozwoliło upamiętnić niezwykłego człowieka – bohatera drugiej wojny światowej i wielkiego patriotę, którego biografia mogłaby posłużyć za scenariusz ciekawego, a zarazem pouczającego filmu.

*****

Muzeum na Międzynarodowych Targach Turystyki Dziedzictwa Przemysłowego i Turystyki Podziemnej w Zabrze

W dniach 10–12 września 2009 roku Muzeum Papiernictwa zaprezentowało się na pierwszych Międzynarodowych Targach Turystyki Dziedzictwa Przemysłowego i Turystyki Podziemnej w Zabrze. Na muzealnym stoisku widzowie mogli własnoręcznie wykonać arkusze papieru oraz zakupić gotowe wyroby papierowe powstałe w Muzeum Papiernictwa.

Ekspozycja Muzeum wywarła ogromne wrażenie na widzach, czego dowodem była nagroda za najciekawsze stoisko.

*****

Na odsiecz Homolom – Europejskie Dni Dziedzictwa w Muzeum Papiernictwa

Tegoroczna edycja Europejskich Dni Dziedzictwa odbywa się pod hasłem „Zabytkom na odsiecz. Szlakiem zamków, grodów i twierdz”. Muzeum Papiernictwa w związku z aktualnym tematem 13 września zorganizowało wyprawę na najbliższy zamek – Homole. Naszym przewodnikiem w przeszłość ruin średniowiecznej twierdzy był hi-

storyk sztuki związany z Uniwersytetem w Hradec Králové, znawca historii Śląska – dr Bogusław Czechowicz, który w ruinach zamku wygłosił prelekcję pod tytułem *Zamek Homole na tle historii regionu w XIII–XVI wieku*. Według Prelegenta zamek Homole wzniesiono później, niż się powszechnie uważa – w początkach XIV stulecia. Z czasem wokół zamku powstała posiadłość zwana państwem homolskim, obejmująca Duszniki, Lewin i dwadzieścia jeden okolicznych wsi. W drugiej połowie XVII wieku homolska twierdza została opuszczona i stopniowo popadała w ruinę.

W wyprawie zorganizowanej przez Muzeum Papiernictwa udział wzięli sympatycy dziejów ziemi kłodzkiej. Byli wśród nich przewodnicy PTTK, amatorzy pieszych wędrówek, ale również osoby, które po raz pierwszy zdobyły zamek. Dojście do ruin jest proste, gdyż od miejscowości Ludowe przy międzynarodowej trasie E-67 na miejsce jest około 15 minut marszu.

PAŹDZIERNIK

Wrocławska Agora gości Muzeum Papiernictwa

1 października we wrocławskim Centrum Kultury Agora odbył się wernisaż wystawy „Nie tylko papier”. Ekspozycja przedstawiała prace Krystyny Dyrdy-Kortyki oraz absolwentek współzałożonej przez artystkę w 2005 roku Pracowni Papieru Czerpanego i Filcu Akademii Sztuki III Wieku we Wrocławiu. Wystawa prezentowana była na początku marca w Muzeum Papiernictwa, gdzie jej kuratorkami były Dorota Zielińska-Pytlowany oraz Marta Nowicka. Tym razem kierowniczką Działu Oświatowego – Dorota Zielińska-Pytlowany – wystąpiła w nowej roli: gościnnie zaprezentowała własne prace. Wszystkie panie wykonały swoje dzieła w dusznickim Muzeum, a podstawowym materiałem w komponowaniu ich prac był papier czerpany ręcznie.

*****

Dolnośląski Festiwal Nauki w Muzeum Papiernictwa

Muzeum Papiernictwa w 2009 roku po raz pierwszy uczestniczyło w Dolnośląskim Festiwalu Nauki, koordynowanym w Powiecie Kłodzkim przez dr Małgorzatę Żochowską z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Bystrzycy Kłodzkiej. W ramach festiwalu w dniach 15–16 października Muzeum Papiernictwa zorganizowało dla dzieci i młodzieży zajęcia teoretyczno-praktyczne, polegające na przybliżeniu im historii papieru oraz własnoręcznego czerpania arkuszy papieru.

*****

Otwarcie wystawy fotografii artystycznej „Złudzenia”

Autor: Barbara Górniak

9 października – 8 listopada

W Muzeum Papiernictwa zaprezentowano siedem wielkoformatowych fotografii. Według autorki „Obserwacja otoczenia przez wizjer aparatu to ekscytujące przeżycie, które porusza nieskończone obszary wyobraźni [...]. Stale uświadamiam sobie, że aparat fotograficzny jest [...] medium, dzięki któremu mogę snuć wizualne refleksje. Jest zwierciadłem duszy, przytłoczonej zgiełkiem dnia powszedniego”.

Barbara Górniak należy do Związku Polskich Artystów Fotografików, Dolnośląskiego Stowarzyszenia Artystów Fotografików i Twórców Audiowizualnych. Jest współzałożycielką i członkiem honorowym Światowego Stowarzyszenia Artystów

Fotografików. Skończyła studia w Wyższym Studium Fotografii AFA we Wrocławiu oraz na Uniwersytecie Zielonogórskim (Wydział Artystyczny). Jej prace prezentowane były m.in. we Wrocławiu, Karpaczu i Niemczy.

Patronat medialny nad ekspozycją objął tygodnik „Euroregio Glacensis”, zaś patronat honorowy – Jerzy Pokój, przewodniczący Sejmiku Województwa Dolnośląskiego.

*****

Muzeum Papiernictwa laureatem „Konkursu na najlepszy produkt turystyczny”

22 października podczas obchodów Światowego Dnia Turystyki w Poznaniu ogłoszono wyniki siódmej edycji „Konkursu na najlepszy produkt turystyczny”, uznawanego za najbardziej prestiżową rywalizację w dziedzinie turystyki w Polsce. Przedsięwzięcie zorganizowała Polska Organizacja Turystyczna. W zmaganiach wzięło udział trzydzieści dziewięć obiektów i atrakcji zgłoszonych przez Regionalne Organizacje Turystyczne. Muzeum Papiernictwa zgłosiła do Konkursu Dolnośląska Organizacja Turystyczna, w oparciu o dokumentację opracowaną przez dyrektora Muzeum Macieja Szymczyka, a komisja konkursowa uznała dusznicką instytucję za jeden z najlepszych produktów turystycznych w skali całego kraju. Pod uwagę brano całokształt działalności Muzeum: dbałość o dusznicki młyn papierniczy, który jest zabytkiem wysokiej klasy, ofertę wystawienniczą, działalność edukacyjną, naukową i wydawniczą, osiągnięcia w zakresie promocji oraz stale wzrastającą liczbę zwiedzających. Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej dla Muzeum Papiernictwa odebrał dyrektor Maciej Szymczyk.

Konkurs miał na celu wyłonienie najbardziej atrakcyjnych, nowatorskich i przyjaznych dla turystów produktów turystycznych oraz ich popularyzację. Laureaci Konkursu zostali objęci przez Polską Organizację Turystyczną programem promocji.

*****

Muzeum Papiernictwa według internautów jednym z najlepszych produktów turystycznych w Polsce

W plebiscycie „Najlepszy produkt turystyczny – wybór internautów”, zorganizowanym przez Polską Organizację Turystyczną i portal <www.otowakacje.pl>, Muzeum Papiernictwa zajęło czwarte miejsce – w skali całej Polski. Cieszymy się z tak wysokiego miejsca i mamy świadomość, że jest ono wynikiem głosowania internautów, którzy znają nasze Muzeum i są jego sympatykami.

LISTOPAD

Dusznicka wystawa „Dzieje papieru i papiernictwa” w Muzeum Miejskim w Nowej Soli

W dniu 6 listopada w Muzeum Miejskim w Nowej Soli odbył się wernisaż wystawy wędrującej „Dzieje papieru i papiernictwa”. Kurator ekspozycji – Jan Bałchan – przygotował dodatkowo informacje obrazujące rozwój papiernictwa na obszarze obecnego województwa lubuskiego, ilustrowane przerysami znaków wodnych tamtejszych papierni. Przedstawiono również informacje o współczesnych firmach papierniczych z regionu: Arctic Paper Kostrzyn S.A., ICT Poland, Hanke Tissue, Lamix oraz Unipaco. W dniu otwarcia na przybyłych gości wystawy czekały dwie atrakcje. Jan Bałchan przeprowadził pokazowe warsztaty czerpania papieru, natomiast Agata Daniel przygotowała stoisko z dusznicką galanterią papierniczą. Wystawa prezentowana była w Nowej Soli do 31 grudnia 2009 roku.

*****

Rozstrzygnięto konkurs na najlepszą pracę magisterską o tematyce historii papiernictwa

Konkurs ogłosiło Muzeum Papiernictwa w celu rozbudzenia zainteresowania studentów tematyką historii papiernictwa oraz promowania najzdolniejszych młodych historyków podejmujących w swych badaniach zagadnienia zbliżone z misją realizowaną przez dusznickie Muzeum.

Decyzją Komisji Konkursowej nie przyznano pierwszej i drugiej nagrody. Trzecią nagrodę otrzymała Karolina Oleksiejuk za pracę magisterską pt. *Koltryny i tapety od XVI do początku XX w., na tle wytwórczości europejskiej*.

Praca powstała w Katedrze Kultury Artystycznej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II, pod kierunkiem dr hab. Agnieszki Bender, prof. KUL.

Wyróżnienie przyznano Aleksandrze Dymon za pracę pt. *Rośliny lecznicze o właściwościach włóknodajnych, przydatnych w papiernictwie*. Wyróżniona praca powstała pod kierunkiem dra Krzysztofa Kmiecica w Katedrze Farmakognozji Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Nagrody zostały wręczone 6 listopada.

*****

Muzeum Papiernictwa w Galerii Twierdza Kłodzko

Do wielu miejsc, w których duszniccy muzealnicy przeprowadzali warsztaty czerpania papieru, 14 listopada dołączyła Galeria Twierdza Kłodzko. Na specjalne zaproszenie kłodzkiego Centrum Handlowego w tym dniu odbywały się pokazy rękodzielniczego wyrobu arkuszy papieru według starej, średniowiecznej metody. Klienci Galerii mogli również nabyć gotowe wyroby z papieru, przygotowane przez pracowników Muzeum Papiernictwa. Najmłodszy chętnie brali udział w konkursach i zabawach. Imprezę prowadziła Elżbieta Żytyńska, specjalista ds. marketingu Galerii Twierdza Kłodzko.

*****

Remont dachu zakończony

27 listopada nastąpił odbiór konserwatorski trwającego od lipca br. remontu dachu nad kompleksem budynków Muzeum Papiernictwa. Wyremontowano dach nad młynem papierniczym oraz nad pawilonem wejściowym. Gont na suszarni będzie wymieniony w późniejszym czasie.

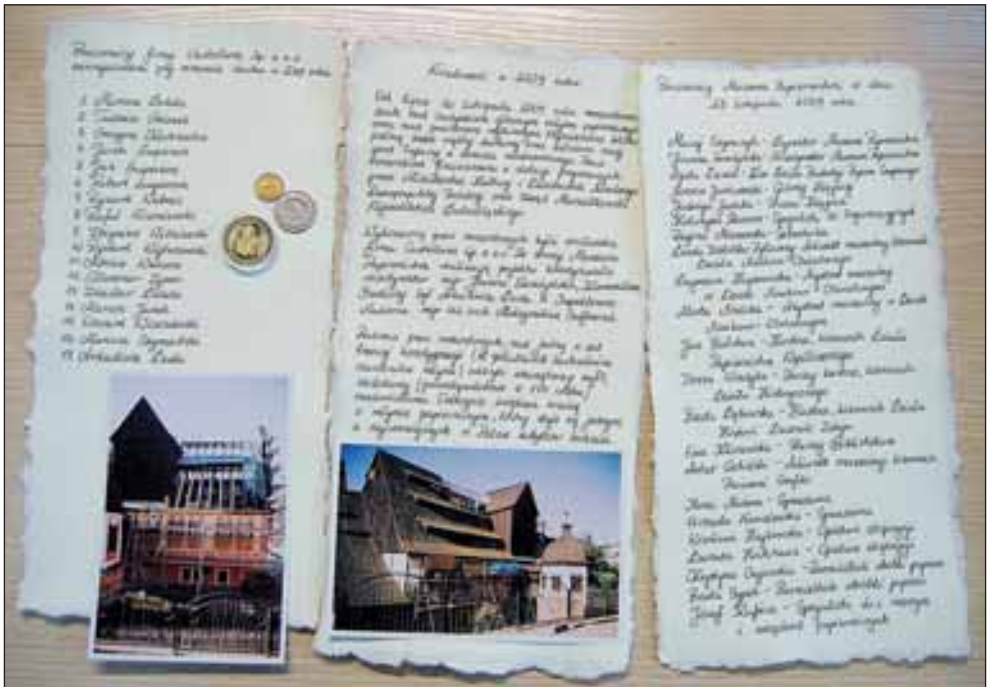
Zakres prac okazał się znacznie szerszy niż początkowo przypuszczano. Oprócz pokrycia gontowego, które wymieniono w całości, należało wymienić znaczną część więźby (niektóre belki konstrukcyjne zbutwiały, część krokwi było zbyt cienkich w stosunku do obciążenia). Jednocześnie dołożono wszelkich starań, by pozostawić możliwie dużo oryginalnego drewna, zatem zastępowano nowymi belkami jedynie

spróchniałe fragmenty. Wizualnym efektem przeprowadzonych prac jest nowy kolor dachu – znacznie jaśniejszy od poprzedniego.

Podczas remontu nad jednym z letnich pomieszczeń odkryto nieznany wcześniej wewnętrzny sufit pokryty malowidłem. Pobrano również próbkę drewna, która została przesłana do analizy dendrochronologicznej (wyniki badania określiły wiek drewna na XVIII stulecie).

Nad pawilonem wejściowym zrekonstruowano metalową chorągiewkę z napisem G.K. 1606, nawiązującą do reaktywowania produkcji papieru przez Gregora Kretschmera po powodzi z początku XVII wieku. W kopule pod chorągiewką

umieszczono dwie kapsuły. Pierwsza została wykonana jeszcze w 2000 roku, a drugą przygotowano w 2009 roku. Nowa kapsuła zawiera spisana ręcznie na papierze czerpanym informację o przeprowadzonym remoncie dachu, listę pracowników Muzeum, wykaz osób, które były zaangażowane w remont dachu oraz monety: 1 grosz, 1 zł i 3 dusznickie zdroje. Być może kapsuła stanie się interesującym odkryciem przy okazji następnego remontu – oby za wiele lat.

*****

Odkrycia w Muzeum Papiernictwa dokonane podczas remontu dachu w 2009 roku

Podczas remontu dachu nad zabytkowym młynem papierniczym dokonano kilku odkryć. Na wysokości trzeciej kondygnacji – w miejscu obecnie osłoniętym dachem – w przeszłości były ściany zewnętrzne z małymi okienkami (można je obecnie oglądać od wewnątrz w jednej z sal z polichromią). Z zewnątrz były całkowicie osłonięte dachem. Po zdjęciu gontu okazało się, że pierwotnie były one ozdobione malowidłem imitującym mur pruski. Świadczą o tym ułożone poziomo nad okienkami fragmenty desek. Znaleźisko to jest dużym zaskoczeniem, gdyż ikonografia z początku XX wieku świadczy o tym, że ściany zewnętrzne trzeciej kondygnacji pokryte były ułożonymi pionowo deskami bez żadnych zdobień. Zdobienia – według wstępnych ustaleń – mogły powstać w XVIII stuleciu – w okresie największego rozwoju dusznickiej firmy papierniczej (w XIX wieku zapewne nie dokonywano już zdobień, gdyż właściciele papierni borykali się z coraz większymi problemami finansowymi).

Kolejnym odkryciem dokonany podczas remontu dachu jest nieznaną wcześniej polichromia. Nad jedną z sal odkryto drugi (wewnętrzny) sufit ozdobiony oryginalnymi malowidłami. Prawdopodobnie w celu zwiększenia termoizolacyjności pomieszczeń w XVIII wieku poniżej istniejącego sufitu wykonano drugi sufit (obecnie widoczny w sali wystawowej), który bogato ozdobiono malowidłami. Na szczęście

nie zniszczono starszych malowideł na suficie, który na niemal dwa wieki przysłonięto. Odkryta polichromia z powodu skromnego dostępu nie została dokładnie zbadana (nie wiemy, z jakiego okresu pochodzi – jedynie przypuszczamy, że mogła powstać jeszcze w XVII stuleciu). Zdołano wykonać serię zdjęć, które pokazują powtarzające się elementy roślinne na przyległych do sufitu ozdobnych belkach (malowidła pionowe) oraz niezidentyfikowane wzory na powierzchniach sufitu (malowidła poziome). Polichromia pod koniec 2009 roku została zasłonięta i po zasięgnięciu opinii służb konserwatorskich będzie poddana badaniom. Dopiero po jej przebadaniu podejmiemy decyzję o sposobie eksponowania malowideł.

Odkrycia świadczą o dużej dbałości właścicieli dusznickiego młyna papierniczego o wygląd zewnętrzny i wewnętrzny obiektu. Są potwierdzeniem prosperity firmy papierniczej oraz ważnym dowodem przynależności jej właścicieli do elity miejscowej społeczności. Budowana, rozbudowywana i upiększana przez nich papiernia była nie tylko zakładem produkcyjnym, lecz także rezydencją oraz obiektem o szczególnym znaczeniu dla tutejszej kultury.

GRUDZIEŃ

Mikołajki

Śniegu jeszcze nie było, a dzieci z niepokojem zastanawiały się, czy Święty Mikołaj dotrze na czas z prezentami. Okazało się, że jeszcze przed czasem, 4 grudnia, w Muzeum Papiernictwa można było spotkać panie mikołajowe (na co dzień panie z Działu Naukowo-Oświatowego), które zapraszały do świetnej zabawy! Przewidziano różne atrakcje: czerpanie kolorowych kartek, przygotowywanie ozdób choinkowych, wyklejanie i malowanie kartek świątecznych oraz to, co dzieci lubią najbardziej – słodycze.

*****

Otwarcie wystawy „Świat toruńskiego piernika”

Autorstwo scenariusza: mgr Magdalena Gessek i mgr Barbara Kukowicz-Wirowska z Muzeum Okręgowego w Toruniu

Kuratorzy wystawy w Muzeum Papiernictwa – mgr Jan Bałchan i mgr Marta Nowicka
7 grudnia 2009 – 31 stycznia 2010

7 grudnia w Muzeum Papiernictwa odbył się wernisaż wystawy „Świat toruńskiego piernika”. Oprócz degustacji tradycyjnie wypiekanych toruńskich pierników zwiedzający mieli okazję zapoznać się z historią dawnego rzemiosła i przemysłu pierniarskiego. Wyprawa w odległe czasy była możliwa dzięki drewnianej siedmiometrowej kodze, która umieszczona została wewnątrz dusznickiego młyna papierniczego. Jej poszczególne części wypełniały drewniane formy pierniarskie, naczynia z korzennymi przyprawami potrzebnymi do wypieku, liczne puszkę czy skrzynie, chociażby twórcy m.in. z pierwszej polskiej fabryki toruńskich pierników – Jana Ruchniewicza. Innym ważnym elementem ekspozycji była szesnastowieczna piekarnia, zrekonstruowana na podstawie miniatur i rycin sprzed pół tysiąca lat.

*****

Otwarcie wystawy „Moja przygoda w Muzeum”

Kurator – mgr Jan Bałchan
7 grudnia – 31 stycznia

7 grudnia otwarta została druga ekspozycja przywieziona z Muzeum Okręgowego w Toruniu, przedstawiająca prace nagrodzone i wyróżnione w XXXI Międzynarodowym Konkursie Plastycznym dla dzieci i młodzieży. Jego organizatorami było Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz toruńskie Muzeum Okręgowo. Cele konkursu to pogłębianie wiedzy dzieci i młodzieży o zbiorach muzealnych, ich rodowodzie i charakterze, kształtowanie gustów artystycznych oraz rozwijanie upodobań plastycznych.

Prace wykonano w dowolnych technikach, a ich temat wynikał z wizyty w różnych muzeach. W dusznickim Muzeum zaprezentowano ponad sześćdziesiąt prac, w tym kilka kompozycji autorstwa młodzieży z ziemi kłodzkiej, zgłoszonych przez Muzeum Papiernictwa we wcześniejszych edycjach konkursu.

*****

Choinka zdobiona piernikami

21 grudnia w dusznickim Muzeum odbył się pokaz zdobienia pierników w wykonaniu Doroty Pustuły oraz Renaty Adamczyk z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lewinie Kłodzkim, połączony z warsztatami, w których uczestniczyli uczniowie dusznickich szkół. Rodzinna tradycja Państwa Pustułów stała się inspiracją do stworzenia programu „Metoda piernikowa”, prezentowanego m.in. w regionie dolnośląskim i za granicą – w Niemczech oraz w Czechach.

Panie same pieką pierniki według tradycyjnego kudowskiego przepisu, pochodzącego jeszcze z XIX wieku (nieco zmodyfikowanego poprzez dodanie nowych składników). Technika dekorowania świątecznych wypieków została opracowana przez Krystynę i Dorotę Pustulę i jest ich autorskim pomysłem. Podczas pobytu w Muzeum Papiernictwa panie odtajniły swoją metodę zdobienia pierników i pisania na nich przy pomocy własnoręcznie wytwarzanego lukru w specjalnych tutkach.

Część pierniczków posłużyła do dekoracji muzealnej choinki oraz drzewek w domach uczestników zajęć. Pod choinką stała także szopka z piernika, wykonana jako świąteczny prezent dla Muzeum Papiernictwa przez dzieci z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lewinie Kłodzkim.

*****

Wystawa „Zatrzymany świat”

Autor zdjęć – Rudolf Němeček
15 grudnia 2009 – 10 stycznia 2010

15 grudnia w Muzeum Papiernictwa udostępniono wystawę fotograficzną pt. „Zatrzymany świat” Rudolfa Němečka („Zastavený svět. Banát – Rumunsko”). Organizatorem ekspozycji był Klub Fotograficzny „Poznávání” z Nowego Miasta nad Metują, a współorganizatorami – Muzeum Papiernictwa oraz Urząd Miejski w Dusznikach-Zdroju. „Zatrzymany świat” to cykl fotografii poświęconych rumuńskiemu Banatowi, krainie historyczno-geograficznej leżącej w południowo-zachodniej Rumunii.

*****

Gratka dla miłośników historii

Muzeum Papiernictwa, wspólnie ze Stowarzyszeniem Papierników Polskich, wydało zbiór opracowań wybitnego historyka papiernictwa – docenta doktora Włodzimierza Budki (1894–1977). Prowadzonym przez Niego żmudnym badaniom nad przeszłością wyrobu papieru na ziemiach polskich zawdzięczamy ogromny postęp w pracach nad uznawaną za niezwykle istotną dla rozwoju cywilizacji dziedziną wytwórczości. Ustalenia dokonane przez Włodzimierza Budkę, pomimo upływu ponad trzech dekad od Jego śmierci, do dziś są podstawą naszej wiedzy o licznych młynach papierniczych. Pięćdziesiąt dziewięć artykułów, rozpraw i recenzji Jego autorstwa, publikowanych w licznych czasopismach, zebrał Leszek Goetzendorf-Grabowski, a naukowo opracował dr Józef Dąbrowski – członkowie Komisji Historycznej Stowarzyszenia. Organizacyjnego wsparcia inicjatywie udzielili pracownicy Muzeum Papiernictwa (wiele opracowań przedrukowanych w *Antologii* pochodzi ze zbiorów dusznickiej placówki). Skład i druk wykonano w drukarni Bogdana Kokocińskiego w Nowej Rudzie. Publikacja jest adresowana nie tylko do historyków papiernictwa. Interesujące tematy znajdują tu także miłośnicy dziejów gospodarczych Polski oraz historii kultury.

*****

Kolejna inwestycja w Muzeum Papiernictwa

W 2009 roku Muzeum Papiernictwa zrealizowało trzy poważne inwestycje, sfinansowane ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacji Województwa Dolnośląskiego oraz własnego budżetu. Najważniejszą z nich był remont dachu, kolejną – wyposażenie nowej sali ekspozycyjnej w sprzęt wystawienniczy (przedstawione powyżej) oraz zakup zintegrowanego systemu telewizji dozorowanej.

Na realizację ostatniego zadania Muzeum pozyskało dotację o wysokości 107 134 złotych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Budżetu Województwa Dolnośląskiego w ramach programu „Mecenat 2009. Zachowanie, waloryzacja i ochrona dziedzictwa kulturowego”. Celem przedsięwzięcia jest ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego, jakim jest Muzeum Papiernictwa wraz z jego rzadkimi zbiorami. Zainstalowany system pozwolił na stworzenie kompleksowego monitoringu wewnętrznego i uzupełnił istniejący już monitoring zewnętrzny, który w przyszłości zostanie rozszerzony o system zabezpieczenia elektronicznego, tworząc w ten sposób zintegrowany system bezpieczeństwa.

**Wyciąg ze statystyki za 2009 rok
(w nawiasach dane z roku 2008)**

Frekwencja ogólna – **65 935** osób (62 916).

Lekcje muzealne – **11.474** osoby (12 636).

Warsztaty muzealne – **3.080** osób (2570).

Usługę przewodnicką świadczone **447** razy (**455**).

Otwarto **11** wystaw czasowych (8).

Do zbiorów muzealnych przyjęto **93** (77) eksponaty, a biblioteka powiększyła stan posiadania o **86** (104) książek.

Wyprodukowano **61,3** (60,3 tys.) arkuszy papieru w formatach od A4 do A2 oraz **19,08 tys.** (17,1 tys.) kopert. Wykonano **8** (2) nowych filigranów i zaprojektowano nowe wzory galanterii papierniczej.

oprac. Maciej Szymczyk

Autorzy zdjęć:

Agata Daniel

Artur Goliński

Maksymilian Gutfreund

Marcin Melanowicz

Adam Seredyński

Maciej Szymczyk

Dorota Zielińska-Pytlowany

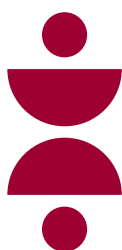
Pracownicy Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju w 2009 roku

1. Jan Bałchan kustosz, kierownik Działu Papiernictwa Współczesnego
2. Lesław Cieślik specjalista czerpalnik papieru do 9.01.2009
3. Agnieszka Chudziak stażystka od 15.06.2009
4. Agata Daniel kierownik Działu Produkcji Papieru Czerpanego
5. Beata Dębowska kustosz, kierownik Działu Historii Dusznik Zdroju
6. Krystyna Gajowska rzemieślnik obróbki papieru
7. Artur Goliński adiunkt muzealny, kierownik Pracowni Grafiki
8. Wiesława Hajkowska opiekun ekspozycji
9. Danuta Hochhaus opiekun ekspozycji – pracownik gospodarczy
10. Jadwiga Janicka starsza księgowa
11. Janusz Janiszewski główny księgowy
12. Dagmara Kacperowska asystent muzealny w Dziale Naukowo-Oświatowym
13. Józef Kapica specjalista ds. maszyn i urządzeń papierniczych
14. Ewa Kłonowska starszy bibliotekarz od 1.12.2009 adiunkt muzealny
15. Czesław Lichołat specjalista czerpalnik papieru
16. Dawid Lichołat specjalista czerpalnik papieru
17. Ilona Midura sprzedawca
18. Regina Mierzewska sekretarka
19. Marta Nowicka asystent muzealny w Dziale Naukowo-Oświatowym
20. Joanna Seredyńska wicedyrektor Muzeum Papiernictwa
21. Katarzyna Skowron specjalista ds. organizacyjnych
22. Anna Stefaniszyn specjalista ds. administracyjnych do 31.07.2009
23. Beata Sypek rzemieślnik obróbki papieru
24. Maciej Szymczyk dyrektor Muzeum Papiernictwa
25. Marek Tryniecki specjalista ogrodnik
26. Dorota Tryniecka pracownik gospodarczy
27. Urszula Wasielewska sprzedawca
28. Tomasz Wielkopolski specjalista czerpalnik papieru
29. Teresa Windyka starszy kurator, kierownik Działu Historycznego
30. Dorota Zielińska-Pytłowany adiunkt muzealny, kierownik Działu Naukowo-Oświatowego
31. Adriana Zięba stażystka od 29.04.2009 do 28.10.2009

oprac. Regina Mierzewska

Duszniki-Zdrój – miasto z duszą

PWPW

POLSKA WYTWÓRNIA
PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

PWPW S.A. partnerem Muzeum Papiernictwa
w Dusznikach Zdroju

Paper Business PMP oferuje:

- > nowe sekcje maszyn papierniczych:
  - > wlew Intelli-Jet V™
  - > former Intelli-Top™
  - > prasa szerokiego docisku Intelli-Nip™
  - > prasa zaklejająca Intelli-Sizer™
  - > suszarnia Intelli-Dryer™
  - > nawijarka Intelli-Reel™
- > przebudowy i modernizacje istniejących maszyn papierniczych
- > części rezerwowe i usługi serwisowe
- > usługi inżynieryjne i wytwórcze

Tissue Business PMP oferuje:

- > kompletne linie technologiczne do produkcji papieru tissue obejmujące:
  - > przygotowanie masy
  - > maszynę tissue (wydajność od 30 do 145 t/d, szerokość od 2400 mm do 3600 mm)
  - > warstwownicę
- > nowe sekcje maszyn tissue (wlew Intelli-Jet V™, Crescent Former Intelli-Former™, prasa Intelli-Press™, nawijarka Intelli-Reel™)
- > przebudowy i modernizacje istniejących maszyn tissue
- > części rezerwowe i usługi serwisowe
- > usługi inżynieryjne i wytwórcze

PMPoland S.A. – member of PMP Group

ul. Fabryczna 1 • 58-560 Jelenia Góra • Poland

phone: +48 75 755 10 61 • fax: +48 75 755 10 60

e-mail: marketing@pmpgroup.com • www.pmpgroup.com

MUZEUM PAPIERNICTWA
w Dusznikach Zdroju

INSTYTUCJA KULTURY
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
DOLNOŚLĄSKIEGO

**DOLNY
ŚLĄSK**

ISSN 1897-7685